

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ВСП «РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛГІЙ
ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО»**

Патологічна фізіологія і патологічна анатомія тварин

ПРОГРАМА

**освітнього компонента (навчальної дисципліни)
підготовки фахівців ОПС фаховий молодший бакалавр
спеціальність 211Ветеринарна медицина**

**Рожиче
2022 р.**

Укладачі:

Карпюк О.Р., Недопад Л. К. викладачі ВСП «Рожищенський фаховий коледж Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького»

Рецензенти:

Заяць О.Й., Прус В.В., викладачі ВСП «Рожищенський фаховий коледж Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького»

Програма обговорена на засіданні циклової комісії

Ветеринарна медицина

Протокол від 25 липня 2022 року № 8

Голова циклової комісії Заяць О. Й.

Рекомендовано Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького»

Протокол від 25 серпня 2022 року № 11

При укладанні програми освітнього компонента (навчальної дисципліни) за основу взята орієнтовна програма навчальної дисципліни Патологічна фізіологія і патологічна анатомія тварин, рекомендована Науково-методичною радою Науково-методичного центру «Агроосвіта» (протокол від 19.05.2017 р. № 4)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Патологічна фізіологія та патологічна анатомія тварин»

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина

Спеціальність 211 Ветеринарна медицина

Освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр

Загальна кількість годин 135

**Форма організації освітнього процесу та види навчальних занять
обсяг годин:**

Навчальні заняття:

Лекції 40

Практичні заняття 40

Самостійна робота 55

Форма підсумкового контрольного екзамен

ВСТУП

Програмою дисципліни передбачено вивчення загальних закономірностей розвитку і суті патологічних процесів у взаємозв'язку з функціональними і структурними змінами в організмі хворих тварин, а також набуття навичок із посмертного діагностування хвороб методом розтину трупів загиблих тварин і оформленням відповідних документів.

Міждисциплінарні зв'язки: “Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин”, “Внутрішні незаразні хвороби”, “Епізоотологія з мікробіологією”, “Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин”, “Ветеринарно-санітарна експертиза з основами переробки продукції тваринництва”, “Хірургія ветеринарної медицини”, “Акушерство, гінекологія, та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин”.

Мета вивчення дисципліни “Патологічна фізіологія і патологічна анатомія сільськогосподарських тварин”:

- дати системні знання про загальні закономірності виникнення і розвиток різних патологічних процесів;
- сприяти формуванню поняття складності і діалектики взаємовідношень шкідливих та захисно-приспосувальних механізмів патологічних процесів і їх мінливості на різних стадіях хвороб;
- забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших спеціальних дисциплін навчального плану: хірургії ветеринарної медицини, паразитології, епізоотології, внутрішніх незаразних хвороб, ветеринарно-санітарної експертизи;
- створити базу, яка визначає професійну компетентність і загальну ерудицію фахівців ветеринарної медицини.

Завдання дисципліни полягає у вивченні студентами:

- загальнопатологічних процесів (дистрофії, некрозу, запалення, пухлин тощо) на різних структурних рівнях, їх етіології і патогенезу;
- морфологічних проявів патології різних органів хворого організму;
- етіології і патогенезу неінфекційних, інфекційних й інвазійних хвороб, їх клініко-анатомічних форм, патоморфологічної характеристики та диференційних ознак.

Для більш якісного засвоєння навчального матеріалу потрібно використовувати сучасні навчально-наочні посібники, презентації, відеофільми, сухі і вологі макропрепарати, трупний і боєнський матеріал; демонструвати матеріали на мультимедійних проекторах, зокрема, малюнки з атласів, журналів “Ветеринарна медицина”, таблиці, фотознімки. Для перевірки засвоєння навчального матеріалу застосовувати тестові завдання, проблемні ситуації, модульний контроль тощо.

Як результат вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- вчення про хворобу, етіологію і патогенез;
- загальнопатологічні процеси, патологію органів і систем;
- патоморфологічну характеристику найбільш поширених інфекційних та інвазійних хвороб сільськогосподарських тварин;

уміти:

- проводити патофізіологічний експеримент;
- визначати функціональні і структурні зміни в органах і системах органів сільськогосподарських тварин;
- проводити розтин трупів загиблих тварин;
- відбирати патолого-анатомічний матеріал для лабораторних досліджень;
- оформляти документацію при розтині;
- діагностувати різні хвороби патологічним методом.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Новітні досягнення в патології слід вносити у зміст програмного матеріалу і в розподіл навчальних годин за розділами і темами (у межах бюджетного часу, який відводиться за навчальним планом на теоретичні і практичні заняття).

Внесені в структуру навчальної програми зміни розглядають на засіданні циклової комісії і затверджує заступник директора з навчальної роботи.

1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ	Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять			
	№	Назва	Лекції	Практичні	Самостійні	Разом
2	3	4	5	6	7	8
	1.1.	Вступ. Вчення про хворобу	1	0	2	3
	1.2.	Загальна етіологія	1	0	1	2
	1.3.	Вчення про патогенез	1	0	1	2
	1.4.	Хвороботворна дія чинників зовнішнього середовища	1	2	0	3
	1.5.	Реактивність організму	0	2	2	4
Всього за розділ			4	4	6	14
	2.1.	Розлади кровообігу, лімфообігу та місткості	2	2	2	6
	2.2.	Некроз	1	0	0	1
	2.3.	Атрофія	1	2	1	4
	2.4.	Дистрофія	2	2	1	5
	2.5.	Гіпертрофія і регенерація	1	2	1	4
	2.6.	Смерть	1	2	1	4
	2.7.	Запалення	2	4	2	8
	2.8.	Розлади терморегуляції	1	0	1	2
	2.9.	Пухлини	1	2	1	4
	2.10.	Вади розвитку	0	0	2	2
Всього за розділ			12	16	12	40

3.	Спеціальна патологія	3.1.	Патологія серцево-судинної системи та органів кровотворення	1	2	2	5
		3.2.	Патологія системи крові	1	0	1	2
		3.3.	Патологія органів дихання	2	2	2	6
		3.4.	Патологія органів травлення	2	2	1	5
		3.5.	Патологія печінки	1	2	1	4
		3.6.	Патологія сечостатевої системи	1	2	1	4
		3.7.	Патологія ендокринної системи	1	0	1	2
		3.8.	Патологія нервової системи	1	0	1	2
		3.9.	Патологія обміну речовин	1	0	2	3
		3.10.	Отруєння	1	2	1	4
		3.11.	Патоморфологія інфекційних хвороб	2	2	2	6
		3.12.	Патоморфологія мікозів і мікотоксикозів	1	0	1	2
		3.13.	Патоморфологія інвазійних хвороб	2	2	1	5
Всього за розділ		17	16	17	50		
4.	Розтин трупів сільськогосподарських тварин		0	4	0	4	
Всього за розділ		0	4	0	4		
Разом годин з навчальної дисципліни		33	40	35	108		

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ЗАГАЛЬНА НОЗОЛОГІЯ

1.1. Вступ. Вчення про хворобу

Зміст і завдання патологічної фізіології і патологічної анатомії, їх методи.

Місце і значення патологічної фізіології і патологічної анатомії у ветеринарній освіті.

Історія розвитку патологічної фізіології і патологічної анатомії.

Поняття про здоров'я і хворобу. Поняття про патологічну реакцію, патологічний процес, патологічний стан. Принципи класифікації хвороб. Види і характер їх перебігу. Періоди хвороби. Закінчення хвороби.

1.2. Загальна етіологія

Визначення етіології. Критика ідеалістичних і метафізичних теорій етіології. Сучасне тлумачення етіології хвороб. Сприятливі етіологічні чинники і чинники схильності до хвороб. Роль рецепції у виникненні хвороб.

1.3. Вчення про патогенез

Поняття про патогенез. Роль причинно-наслідкових зв'язків у патогенезі, основна ланка патогенезу. Шляхи поширення хвороботворних агентів в організмі. Роль нервової і ендокринної систем у патогенезі. Значення виду, породи, статі, віку тварин у патогенезі.

Компенсаторні механізми видужання і відновлення порушення функцій.

1.4. Хвороботворна дія чинників зовнішнього середовища

Хвороботворні чинники і механізми їх дії на організми тварин. Дія механічних чинників, поняття про травму.

Ушкоджувана дія фізичних чинників: високої і низької температури, електричного струму, променевої енергії, атмосферного тиску, іонізуючої радіації. Хвороботворна дія хімічних і біологічних чинників.

Практичне заняття 1

Вивчення загальної дії високої температури у теплокровних і холоднокровних тварин залежно від умов зовнішнього середовища. Вивчення впливу зниженого атмосферного тиску, місцевої дії кислот і лугів на організм тварин.

1.4. Реактивність організму

Поняття про реактивність і резистентність організму. Класифікація реактивності. Вплив чинників зовнішнього середовища на реактивність. Залежність реактивності організму від стану нервової і ендокринної системи. Імунітет і його види. Бар'єрні системи організму. Алергічна реактивність, її види. Значення алергічних реакцій у ветеринарній практиці.

Практичне заняття 2

Вивчення видової, вікової реактивності, реактивності організму за наркозу в умовах зниженого атмосферного тиску.

2. ЗАГАЛЬНОПАТОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ

2.1. Розлади кровообігу, лімфообігу та місткості тканинної рідини

Загальні і місцеві розлади кровообігу, їх взаємозв'язок. Артеріальна гіперемія, її причини, види, ознаки, наслідки. Венозна гіперемія, її види, причини, патогенез, ознаки, наслідки.

Ішемія, її причини, види, ознаки, наслідки для організму.

Тромбоз, його причини, механізм утворення, види тромбів, їх морфологічна характеристика, наслідки. Відмінність тромбів від посмертних згустків крові.

Емболія, її види за походженням, морфологічна характеристика, закінчення і значення для організму.

Стаз, його причини, види.

Інфаркт, його причини, види, морфологічна характеристика, закінчення і значення для організму.

Кровотечі і крововиливи, причини, види. Диференціація крововиливів від артеріальної гіперемії дрібних судин і трупних плям.

Розлади лімфообігу, причини і морфологічні ознаки.

Набряки і водянки, причини, види, характеристика транссудату, механізм розвитку. Ознаки, закінчення і значення для організму.

Практичне заняття 3

Відтворення артеріальної, венозної гіперемії та місцевої анемії на вусі кролика. Вивчення розладів кровообігу і місткості тканинної рідини на трупному матеріалі і макропрепаратах.

2.2. Некроз

Некробіоз і некроз, етіологія, патогенез. Класифікація некрозів, мікроскопічні і макроскопічні ознаки некрозу. Закінчення і значення некрозу для організму.

2.3. Атрофія

Атрофія, відмінність від кахексії і гіпоплазії.

Види атрофії за походженням, морфологічна характеристика, закінчення і значення для організму.

Практичне заняття 4

Вивчення некрозів, атрофій за таблицями, малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

2.4. Дистрофія

Дистрофія, її етіологія і патогенез, класифікація. Білкові дистрофії (диспротеїнози): клітинні, позаклітинні, мішані. Порушення пігментації: ендогенні пігменти (гемоглобіногенні, ангемоглобіногенні) і екзогенні пігменти (антракоз, силікоз).

Жирові дистрофії: загальні (ожиріння, виснаження), ожиріння паренхіматозних органів.

Мінеральні дистрофії. Камені і конкременти, причини їх утворення. Види каменів у різних порожнистих органах.

Практичне заняття 5

Вивчення дистрофій за таблицями, малюнками, макропрепаратами, боєнськими конфіскаціями, мультимедійними презентаціями.

2.5. Гіпертрофія і регенерація

Гіпертрофія і гіперплазія. Причини, класифікація гіпертрофії. Справжня і несправжня гіпертрофія, їх морфологічна характеристика, закінчення і значення для організму.

Регенерація, її особливості у різних видів тварин. Суть регенерації, її види. Регенерація тканин і органів.

Практичне заняття 6

Вивчення гіпертрофічних і регенераційних процесів за таблицями, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

2.6. Смерть

Поняття про смерть. Причини смерті, її види: природна (фізіологічна) і патологічна. Процес смерті (танатогенез): агонія, клінічна і біологічна смерть. Трупні ознаки і посмертні зміни.

Відмінність трупних змін від подібних патологічних процесів. Значення ознак смерті під час патолого-анатомічного діагностування і в судово-ветеринарній експертизі.

Практичне заняття 7

Вивчення ознак смерті і посмертних змін під час розтину трупів тварин.

2.7. Запалення

Поняття про запалення, його біологічна суть, етіологія, патогенез. Основні ознаки запалення. Вчення І.І. Мечникова про фагоцитоз. Вплив нейроендогенних чинників на запалення. Значення запалення для організму. Назва і класифікація запалення.

Морфологічна характеристика окремих видів запалення. Альтеративне запалення. Ексудативне запалення. Проліферативне запалення.

Практичне заняття 8, 9

Дослідження судинно-тканинних змін у разі запалення (дослід Конгейма, дослід Данилевського).

Вивчення різних видів запалення за таблицями, малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

Вивчення запальних процесів в органах і тканинах на трупному матеріалі, боєнських конфіскатах.

2.8. Розлади теплорегуляції

Теплорегуляція в організмі. Розлади теплорегуляції. Поняття про лихоманку, її етіологія. Механізм дії пірогенів. Стадії лихоманки. Типи температурних кривих. Відмінність лихоманки від перегрівання. Значення лихоманки для організму.

2.9. Пухлини

Пухлини, етіологія, патогенез. Атипізм росту пухлин. Вплив нервової і ендокринної регуляції на пухлинний процес. Доброякісні і злоякісні пухлини. Назва і класифікація пухлин. Зовнішній вигляд і будова пухлин. Морфологія пухлин (епітеліальних, сполучнотканинних, м'язових, нервових). Мішані пухлини (тератоми).

Практичне заняття 10

Вивчення різних видів пухлин за таблицями, муляжами, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

2.10. Вади розвитку

Виродливості, їх причини. Класифікація (поодинокі, множинні), характеристика окремих видів виродливостей. Позаутробні вади розвитку.

3. СПЕЦІАЛЬНА ПАТОЛОГІЯ

3.1. Патологія серцево-судинної системи і органів кровотворення

Поняття про розлади загального кровообігу, їх причини. Порушення функції автоматизму, збудливості, провідності, скоротливості серця.

Ендокардит, його види, закінчення. Вади серця.

Міокардит, його види за типом запалення, поширення, перебігу і закінчення.

Перикардит, його види.

Об'ємні зміни серця (гіпертрофія і розширення серця). Розлади кровообігу в разі порушення функції судин. Артеріосклероз. Атеросклероз. Поняття про гіпертонію, гіпотонію, шок, колапс.

Запалення селезінки і лімфатичних вузлів.

Практичне заняття 11

Вивчення різних видів захворювань серцево-судинної системи та органів кровотворення за малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями, на трупному матеріалі.

3.2. Патологія системи крові

Зміни загального об'єму крові. Загальна анемія, її причини, класифікація.

Зміни кількісного і якісного складу еритроцитів. Зміни кількісного і якісного складу лейкоцитів.

3.3. Патологія органів дихання

Причини порушення функції органів дихання. Порушення функцій верхніх дихальних шляхів. Порушення вентиляції легень. Задишка, її види. Асфіксія. Гіпоксія і її типи, компенсаторні механізми за гіпоксії.

Запальні захворювання легень, їх етіологія, класифікація. Ексудативні пневмонії (серозна, крупозна, геморагічна, гнійна). Некротичні і продуктивні пневмонії.

Плеврити, їх причини, класифікація, морфологічні ознаки, закінчення і значення.

Об'ємні зміни легень. Ателектаз (природжений і набутий, обтураційний і компресійний). Емфізема легень (альвеолярна, інтерстиціальна).

Набряк легень, його причини і основні морфологічні ознаки.

Практичне заняття 12

Вивчення різних видів захворювань органів дихання за малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями, на трупному матеріалі.

3.4. Патологія органів травлення

Основні причини порушення травлення. Порушення апетиту і спраги. Розлад травлення в ротовій порожнині (жування, слиновиділення, ковтання). Стomatит. Порушення функції стравоходу.

Порушення травлення в шлунку і сичузі. Порушення травлення в передшлунках жуйних тварин. Порушення кишкового травлення (секреторної, моторної функцій). Ентерит, коліт, хімостаз, копростаз, дистопії кишківника. Перитоніт, його причини, види.

Практичне заняття 13

Вивчення різних видів захворювань органів травлення за малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями, на трупному матеріалі.

3.5. Патологія печінки

Методи вивчення функцій печінки. Етіологія порушення функцій печінки. Порушення бар'єрної функції печінки. Порушення обмінної функції печінки. Порушення жовчовидільної функції печінки. Жовтяниця, її види.

Гепатози. Токсична дистрофія печінки у свиней. Гепатит (альтеративний і ексудативний). Цироз печінки (атрофічний, гіпертрофічний, біліарний).

Практичне заняття 14

Вивчення дії жовчі на кров поза організмом і на організм тварин (центрально нервову систему, тканини та органи). Вивчення захворювань печінки за малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

3.6. Патологія сечостатевої системи

Причини порушення сечоутворення і сечовиділення. Порушення клубочкової фільтрації і каналцевої реабсорбції. Кількісні і якісні зміни сечі (поліурія, олігурія, анурія, уремія, протеїнурія, глюкозурія, гемоглобінурія, гематурія).

Нефрити, їх етіологія, патогенез, патолого-анатомічні зміни.

Запалення сечового міхура і уретри.

Патологічні зміни в статевих органах самців і самок.

Мастити, їх класифікація, патолого-анатомічна характеристика.

Практичне заняття 15

Вивчення захворювань сечостатевої системи за таблицями, малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

3.7. Патологія ендокринної системи

Етіологія і патогенез ендокринних порушень. Порушення функції гіпофіза. Порушення функції щитоподібної залози. Порушення функції щитоподібних залоз. Порушення функції надниркових залоз.

3.8. Патологія нервової системи

Причини порушення нервової діяльності. Невроз і непритомність. . Порушення чутливості. Розлад рухової функції нервової системи (парези, паралічі, гіперкінези, атаксія). Порушення вищої нервової діяльності. Запальні процеси в нервовій системі.

3.9. Патологія обміну речовин

Порушення основного обміну. Голодування і його види. Порушення білкового, вуглеводного, жирового, мінерального і водного обміну. Порушення кислотно-лужної рівноваги.

Аліментарна дистрофія. Аліментарна анемія. Аліментарна остеодистрофія. Міоглобінурія коней. Кетози. Білом'язова хвороба. Ензоотична атаксія. Гіповітамінози.

3.10. Отруєння

Поняття про отруєння і отруйні речовини. Загальна характеристика патолого-анатомічних змін за отруєнь: сполуками Арсену, ртуті, фтору, міді, фосфідом цинку, кухонною сіллю, сечовиною, нітратами і нітритами.

Кормові отруєння.

Принципи патолого-анатомічного діагностування отруєнь.

Практичне заняття 16

Вивчення різних видів отруєнь за макропрепаратами, мультимедійними презентаціями.

3.11. Патоморфологія інфекційних хвороб

Загальна клініко-анатомічна характеристика інфекційних хвороб, місцеві і загальні зміни, їх діагностичне значення.

Бактеріальні інфекційні хвороби з гострим перебігом: сепсис, сибірка, емфізематозний карбункул, бешіха свиней, пастерельоз, сальмонельоз, колибактеріоз, набрякова хвороба поросят, диплококова інфекція, лептоспіроз.

Бактеріальні інфекційні хвороби переважно з хронічним перебігом: туберкульоз, паратуберкульоз, бруцельоз, некробактеріоз, сап.

Вірусні хвороби: чума свиней, м'ясоїдних тварин, птиці, африканська чума свиней, хвороба Марека, сказ, віспа, хвороба Ауескі, інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби, ензоотичний енцефаломієліт свиней (хвороба Тешена), губчаста енцефалопатія великої рогатої худоби, лейкоз великої рогатої худоби, свиней, овець, птиці.

Практичне заняття 17

Техніка безпеки, особиста гігієна студентів під час вивчення різних видів інфекційних хвороб тварин.

3.12. Патоморфологія мікозів і мікотоксикозів

Суть мікозів і мікотоксикозів. Патогенез, клініко-анатомічні форми, діагностування актиномікозу, аспергільозу, стахіботріотоксикозу, мукормікозу, фузаріотоксикозу, трихофітії.

Вивчення патолого-анатомічних змін за інфекційних хвороб, мікозів і мікотоксикозів за таблицями, малюнками, муляжами, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями, відеофільмами, на боєнському, трупному матеріалі.

3.13. Патоморфологія інвазійних хвороб

Поняття про інвазійні хвороби, їх класифікація. Патолого-анатомічні зміни і діагностування піроплазмідозів (піроплазмоз, бабезіоз, тейлеріоз, нуталіоз), еймеріозів ссавців і птиці, гельмінтозів ссавців (фасціольоз, ехінококоз, цистицеркоз, трихінельоз, диктіокаульоз).

Практичне заняття 18

Вивчення патолого-анатомічних змін за інвазійних хвороб за таблицями, малюнками, макропрепаратами, мультимедійними презентаціями, на боєнському, трупному матеріалі.

4. РОЗТИН ТРУПІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Мета розтину трупів тварин. Види розтину: патолого-анатомічний і судово-ветеринарний. Значення посмертної патолого-анатомічного діагностування в боротьбі з хворобами сільськогосподарських тварин.

Організація місць розтину і санітарні вимоги до них.

Транспортування трупів до місць розтину і ветеринарно-санітарні вимоги під час перевезення трупів. Знешкодження місць розтину і методи знищення або утилізації трупного матеріалу.

Техніка безпеки під час роботи з трупами.

Етапи діагностичного процесу: реєстрація, збір анамнезу, дані історії хвороби, дані розтину, поняття про патолого-анатомічний діагноз і висновки, про причину смерті. Додаткові діагностичні дослідження (бактеріологічне, гістологічне, хімічне та ін.) і їх значення. Узагальнення результатів клініко-анатомічного дослідження (вияснення основного захворювання, його ускладнень).

Висновки (патолого-анатомічний діагноз) за нозологічним або танатологічним принципом.

Методи і техніка розтину. Методи розтину трупів різних видів тварин і їх застосування. Порядок дослідження трупа і послідовність його розтину. Розтин черевної, грудної, черепної порожнин і їх дослідження. Способи видалення систем органів, техніка їх розтину і методика дослідження у різних видів тварин.

Документація розтину. Протокол і акт патолого-анатомічного розтину.

Практичне заняття 19, 20

Ознайомлення з інструментами, приладами та технічними прийомами розтину порожнин, видалення і дослідження органів у різних видів тварин на трупному матеріалі. Взяття патологічного матеріалу для бактеріологічного, гістологічного і хімічного дослідження, пакування його для пересилання в лабораторію і оформлення супровідної.

Розтин трупів тварин і оформлення документації.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до компетентної і ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів, можлива за умови підвищення ролі самостійної роботи студентів. Тому самостійна робота студента є не тільки важливою формою освітнього процесу, а й має стати його основою.

У розділі “Орієнтовна структура навчальної дисципліни” до кожного розділу вказано кількість годин, відведену на самостійне вивчення. Теми самостійного вивчення викладач визначає сам.

Визначені теми самостійного вивчення мають бути відображені в навчальній програмі, розглянуті на засіданні предметної (циклової) комісії та затверджені заступником директора з навчальної роботи.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА І ДЖЕРЕЛА

1. Мазуркевич А. Й. Патологічна фізіологія і патологічна анатомія тварин / Мазуркевич А. Й., Урбанович П. П., Василик Н. С. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 343 с.
2. Урбанович П. П. Патологічна анатомія тварин / П. П. Урбанович, М. К. Потоцький. - Київ : Ветінформ, 2008. - 879 с.
3. Налётов Н. А. Патологическая физиология и патологическая анатомия сельскохозяйственных животных / Н. А. Налётов. - Москва : Агропромиздат, 1991.-350 с.
4. Мазуркевич А. Й. Патофізіологія тварин / Мазуркевич А. Й, Тарасевич В. Л., Дж. Клугі. - Київ : Вища шк., 2000. - 351 с.
5. Жаров А. В. Патологическая анатомия сельскохозяйственных животных / Жаров А. В., Шишков В. Г., Жаков М. С. - Москва : Колос, 2003. - 508 с.
6. Забелло Є. М. Патологічна анатомія інфекційних хвороб тварин / Є. М. Забелло. - Київ : Аграрна наука, 1997. - 246 с.
7. Жаров А. В. Вскрытие и патолого-анатомическая диагностика болезней животных / Жаров А. В., Иванов И. В., Стрельников А. П. - Москва : Колос, 2003.-398 с.
8. Жаров А. В. Судебная ветеринарная медицина / А. В. Жаров. - Москва : Колос, 2001. - 263 с.
9. Кокуричев П. И. Атлас патологической анатомии / П. И. Кокуричев. - Ленинград : Колос, 1973.
10. Патофізіологія тварин / за ред. А. Й. Мазуркевича. - Київ : Агроосвіта, 2013.-413 с.